

Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

Temaer (<http://www.historie-online.dk/temaer-9>)

HistorieLab (<http://www.historie-online.dk/historielab>)

Arkiv (<http://www.historie-online.dk/arkiv>)

Bliv medlem (<http://www.historie-online.dk/bliv-medlem>)

🏠 (/) > Vikingetid og Middelalder (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>) > Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Kongelige mord i middelalderen

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-det-middelalderlige-boerglum>)

Kongelige mord i middelalderen

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 800

Del artiklet: **f**

(<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-kongelige-mord-i-middelalderen>)

<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-kongelige-mord-i-middelalderen>

5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-kongelige-mord-i-middelalderen)

13/kongelige-mord-i-middelalderen)

t
(<https://twitter.com/home?status=, Aktiviteten kan ses på http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-kongelige-mord-i-middelalderen>)

status=, Aktiviteten kan ses på

<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-kongelige-mord-i-middelalderen>

5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-kongelige-mord-i-middelalderen)

13/kongelige-mord-i-middelalderen)

in

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-kongelige-mord-i-middelalderen&title=>)

mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-kongelige-mord-i-middelalderen&title=

5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-kongelige-mord-i-middelalderen&title=

13/kongelige-mord-i-middelalderen&title=

middelalderen&title=)

Mest læste artikler

Lige nu | dag | 7 dage | 28 dage

Hvad er påskeharen?
(<http://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/paske-21-21/hvad-er-paskeharen>)

Bogstakken, uge 11, 2022
(<http://www.historie-online.dk/boger/bogstakken-7-7/bogstakken-uge-11-2022>)

1960'ernes Danmark
(<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/udstillinger-3-3/1960ernes-danmark>)

TV-tips, uge 11, 2022
(<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/tv-tips/tv-tips-uge-11-2022>)

Årets historiske bog 2021
(<http://www.historie-online.dk/boger/arets-historiske-bog-8-8/aarets-historiske-bog-2021>)

Gækkebrevens "forløber"
(<http://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/paske-21-21/gaekkebrevens-forloeber>)

Indhenter fortiden os?
(<http://www.historie-online.dk/historielab/indhenter-fortiden-os>)

Torben Svendrup

Kongelige mord i middelalderen

Kristeligt Dagblads Forlag, 2022. 229 sider illustreret. 250 kr.

Af Kresten Sæe

Kongelige mordofre fra Harald Blåtand til Erik Klipping

Vold og drab var afgørende politiske instrumenter i både vikingetiden og middelalderen. Retsudøvelsen var overladt til den forurettede, og anslag mod æren blev besvaret med vold eller drab. Fejder mellem stormandslægter var almindelige og med mindre, de udtartede ikke noget kongen blandede sig i.

Derudover havde kirken særstatus. Kirken og gejstlige kunne ikke antastes retsligt af hverken konge, by eller stormænd, men kun dømmes af kirken selv. Magtspillet i landet foregik i en evig ubalance mellem kongen og stormandslægterne, idet kongen ikke arvede sin magt, men skulle kåres på tinge ofte både i Jylland, Sjælland og Skånelandene. Dog blev det i løbet af bogens periode på 300 år rodfæstet, at kåringen skete inden for samme slægt.

Kongen var kriger som stormændene og i øvrigt også biskopperne. At føre krig var ærefuldt, og en konge som kong Niels, der sikrede freden i 30 år, høstede så langt fra hædrende omtale i samtidens annaler af denne årsag.

Men selv om man var kåret som konge, var man langt fra sikker. At blive myrdet var en erhvervsrisiko. I bogens perioder blev der dræbt ikke mindre end otte konger, en svoger til kongen og et par brødre. De fleste som følge af opgør om tronen inden for slægten. Her røg børnene ofte med som gardering mod senere hævn.

Andre kongemord var som fx Knud den Helliges følge af magtøpgør med stormændene. Men allerede omkring mordet på Harald Blåtand var en tredje aktør trådt ind i magtkampen - nemlig kirken, der som årene gik voksede sig større og større i magtspillet.

Religionen som essentiel faktor i nutidsforståelsen af Middelalderen

Selv om danerne officielt blev nedfældet som kristne på Jellingstenen, så skete overgangen til den nye religion glidende over mange år både med hensyn til riter og tro. Men kirken blev som hersker både over sindene og store ejendomme hurtigt en reel magtfaktor, der både nationalt og internationalt skulle tages i ed.

De gamle skikke hang dog ved, og kongen blev fx holdt ansvarlig for misvækst og nød, hvis han ikke forstod at begå sig med gud. Før kristendommen skete dette ved ofringer til guderne. Derefter blev denne rolle udfyldt gennem gaver og gods til kirken. Alligevel bestod hedenske skikke som fx jernbyrd i forhold til retslig bevisførelse faktisk helt op til 1215.

Både her og i retsudøvelsen, magtspillet i samfundet og med hensyn til roller for autoriteter som konge, stormænd, gejstligheden var holdningen til voldsudøvelse derfor markant anderledes i middelalderen end i dag.

Både for samfundets øverste og nederste lag var troen på gud og nødvendigheden af et front liv på jorden i den grad ubetvivlet. Ligesom helgener, undere, klostre og kirken blev som bygning og institution var faste uantastelige grundpiller i middelalderverdenen.

Alle disse faktorer redegøres der udførligt for over 30 sider i bogens indledning, der samtidigt udgør en grundlæggende forståelsesramme for samspillet i de senere dramatiske begivenheder.

Kirkens centrale rolle i middelaldersamfundet understreges også af bogens kildeliste og de mange citater og henvisninger i fremstillingen. Det var nemlig også kirkens folk, der nedfældede samtidshistorien i form af stort set alle stadig eksisterende kilder som fx Roskilde krøniken, Saxo Grammaticus, Adam af Bremen, Ælnoths krønike og Øm Klosters krønike.

Sparsomme farvede kilder valideres og analyseres direkte i fremstillingen

Blandt middelalderens og bogens tilgængelige kilder er også arkæologien i form af fx udgravninger, kalkmalerier og bygninger. Her konstateres fx, at ringborgene ikke mere dateres som opført af Svend Tveskæg, men allerede blev bygget under Harald Blåtand som led i dennes cementering af kongemagten over hele landet. Et magtspil, der bød på en stadig større centralmagt, hvor stormændene foruden til kongen også måtte afgive magt og privilegier til den nyetablerede kirke.

Allerede i denne arkæologiske nydatering antydes der ret så væsentlige grunde og årsager til Svend Tveskægs fadermord. Blandt de trængte stormænd var der nemlig gode alliancepartnere med hensyn til at realisere hans ønske om selv at blive konge.

Realiteterne bag Ingemanns romaner

Redegørelser for omstændighederne omkring de dramatiske mord og kontrasten til Ingemanns romaner giver bogen fin historisk kolorit. Men for mig ligger bogens værdi primært i Svendrup's analyse af middelaldersamfundets udvikling og arbejdet med kilderne.

Forfatteren fører her læseren direkte ind i historikerens værksted og illustrerer på spændende vis, hvordan man uddrager lidt fra den ene kilder og lidt fra den anden og derefter så i et valideret samspil med andre omstændigheder uddrager den mest plausible udlægning af forløb og årsager.

På samme måde illustrerer han ud fra samtdsrammen, hvordan og hvorfor de bagvedliggende interessesynsvinkler fra fx Saxo og Roskilde krøniken ind imellem skal tages med et gran salt.

En interessant og letlæst udgivelse for alle middelalderhistorisk interesserede

Torben Svendrup er god til at forenkle og anskueliggøre sine konklusioner for læseren. På samme måde giver bogen giver en fin redegørelse for magtfordelingens udvikling og baggrunden for, hvordan kirken gradvist udviklede sig som en central faktor i magtens treenhed mellem konge, stormænd og religion frem mod reformationen.

Derudover støtter jeg hans formaninger om, at fortidens riter og samfund kun kan vurderes på samtidens præmisser. Springer vi her over, hvor gærdet er lavest og vurderer middelalderens brutalitet, trælle og den sags skyld det senere slaveri ud fra nutidig humanistisk afstandtagen. Ja så indtages en bekvem holdning, der ignorerer historien ud fra woke holdninger.

Holdninger der - undskyld mig - nærmer sig et bevidst udgangspunkt i en selvvalgt historieløshed, der mest af alt smager af en bekvem frihed for at sætte sig ind i historien med dens udvikling og sammenhænge.

Konsulent på Ingemann og kongerækken

Torben Svendrup har en række artikler og bøger om middelalderen bag sig og har også

